۶ ضرب‌المثل و اصطلاح رایج درباره آب و باران، از کجا آمده و امروز چه معنایی دارند

۶ ضرب‌المثل و اصطلاح رایج درباره آب و باران، از کجا آمده و امروز چه معنایی دارند

نیما رحیمی (نیما در شهر) – نیما در شهر – ۱۴۰۰/۴/۱۲ – ۱۰ دقیقه

اصطلاح‌پژوه، دانش‌آموخته ۱۳ دقیقه مرکز آثار ۶ دقیقه

آب در فرهنگ مردم ایران همیشه فقط یک منبع نیست. در زبان فارسی، باران، رودخانه، چشمه و حتی نبودن آب هم به شکل ضرب‌المثل و اصطلاح وارد زندگی روزانه شده است. برخی از این جمله‌ها قرن‌ها پیش ساخته شده‌اند و هنوز هم در گفتگوی روزانه، در مدرسه و در رسانه‌ها شنیده می‌شوند. در این گزارش ۶ ضرب‌المثل و اصطلاح رایج درباره آب و باران را بررسی می‌کنیم و می‌گوییم از کجا آمده‌اند و امروز چه معنایی دارند.

۱. «باران که بیاید، همه چیز تمیز می‌شود»

این جمله معمولاً وقتی گفته می‌شود که اتفاقی بد رخ داده و کسی می‌خواهد بگوید زمان همه چیز را پاک می‌کند. معنی آن ساده است: بعد از سختی، آب می‌آید و همه چیز را می‌شوید. در روستاها هنوز هم بعد از باران، کوچه‌ها را با آب می‌شویند و این کار هم دقیقاً همین معنا را دارد. ریشه این جمله به باورهای قدیمی برمی‌گردد که باران را پاک‌کننده می‌دانستند و در برخی آیین‌ها هم برای شستن گناه و بد شگون از باران استفاده می‌شد.

۲. «آب از سرچشمه گل‌آلود می‌شود»

این ضرب‌المثل می‌گوید اگر مشکلی در بالادست باشد، پایین‌دست هم خراب می‌شود. مثلاً اگر مدیر یک اداره فاسد باشد، کارمندها هم کم‌کم همان کار را می‌کنند. در روستاها وقتی چشمه گل‌آلود می‌شد، همه می‌فهمیدند که مشکل از بالا آمده است. امروز هم در شهر، وقتی مدیر یک مدرسه بد رفتار باشد، معلم‌ها و دانش‌آموزها هم کم‌کم همان رفتار را یاد می‌گیرند. این جمله هشدار می‌دهد که نباید منتظر ماند تا مشکل به پایین برسد.

۳. «باران به موقع، نان به موقع»

این جمله بیشتر در گذشته گفته می‌شد و هنوز هم در برخی روستاها شنیده می‌شود. کشاورز وقتی می‌دید باران به موقع بارید، می‌دانست که گندم سبز می‌شود و نان سر سفره می‌آید. امروز هم وقتی کسی می‌گوید کار درست در زمان درست انجام شد، همین معنا را دارد. مثلاً وقتی یک پروژه سر وقت تمام می‌شود یا یک دارو در زمان لازم به بیمار می‌رسد، می‌گویند «باران به موقع بارید». این جمله نشان می‌دهد که زمان برای آب چقدر مهم است.

۴. «آب که از سر گذشت، دیگر فرقی نمی‌کند»

این جمله وقتی گفته می‌شود که مشکل آنقدر بزرگ شده که دیگر تفاوتی بین کم و زیاد نمی‌ماند. مثلاً وقتی یک خانه دو سانتی‌متر آب بیاید یا دو متر، فرقی نمی‌کند چون همه چیز خراب شده است. در روستاها وقتی رودخانه از کنار خانه‌ها رد می‌شد، دیگر فرقی نمی‌کرد که آب چقدر بالا آمده است. امروز هم در شهر، وقتی یک مشکل از حد می‌گذرد، همین جمله را می‌گویند. این ضرب‌المثل نشان می‌دهد که گاهی باید از اول شروع کرد.

۵. «ابر بی‌باران، وعده بی‌نان»

این ضرب‌المثل می‌گوید اگر ابر بیاید اما باران نبارد، فقط وعده است و چیزی به دست نمی‌رسد. در گذشته کشاورزان ابر را می‌دیدند و امیدوار می‌شدند، اما اگر باران نمی‌آمد، سفره خالی می‌ماند. امروز هم وقتی کسی وعده می‌دهد اما عمل نمی‌کند، می‌گویند همین جمله را. مثلاً وقتی مسئول می‌گوید پروژه شروع می‌شود اما بودجه نمی‌دهد، مردم می‌گویند ابر بی‌باران آمده است.

۶. «چشمه که خشک شد، همه راه‌ها تشنه می‌مانند»

این جمله درباره چشمه‌ها و قنات‌ها گفته می‌شود و معنی آن روشن است: وقتی منبع آب از بین برود، همه مسیرهای پایین‌دست هم خراب می‌شوند. در روستاهای کویری قنات‌ها سال‌ها آب را از کوه به دشت می‌آوردند و وقتی قنات خشک می‌شد، کشاورز، باغدار و حتی مسافر هم دچار مشکل می‌شد. امروز هم وقتی یک سد یا چشمه از بین می‌رود، این جمله تکرار می‌شود. مثلاً وقتی یک رودخانه آلوده می‌شود، مردم می‌گویند همین جمله را.

جمع‌بندی

این ۶ ضرب‌المثل و اصطلاح نشان می‌دهند که آب در فرهنگ ما فقط یک مایع نیست. گاهی نشانه پاکی است، گاهی نشانه فساد، گاهی نشانه امید و گاهی نشانه نبود. زبان مردم با طبیعت زندگی کرده و این جمله‌ها از دل همین زندگی بیرون آمده‌اند. خوب است که بدانیم این جمله‌ها از کجا آمده‌اند، تا بدانیم امروز چه معنایی دارند و کجا باید با احتیاط به کار ببریم.

شهرداری مرکز استان ۴۲ پروژه آبرسانی روستایی را با ۱۲ میلیارد تومان آغاز کرد

شهرداری مرکز استان ۴۲ پروژه آبرسانی روستایی را با ۱۲ میلیارد تومان آغاز کرد

شهرداری مرکز استان ۴۲ پروژه آبرسانی روستایی را با ۱۲ میلیارد تومان آغاز کرد

شهران – ۲۱ شهریور ۱۴۰۱: شهرداری مرکز استان روز سه‌شنبه ۴۲ پروژه آبرسانی روستایی را با هزینه ۱۲ میلیارد تومان در ۱۸ روستای شهرستان کوهسار آغاز کرد. این پروژه‌ها شامل حفر چاه، نصب پمپ، کشیدن لوله و ساخت مخزن ذخیره است. مسئولان می‌گویند تا پایان آذر ۹ روستا و تا بهار ۱۴۰۲ همه روستاها به شبکه آب متصل می‌شوند. تاکنون ۶ روستا از آب آشامیدنی پایدار محروم بودند و اهالی ناچار بودند آب را با تانکر تهیه کنند.

مهندس فرهاد نیک‌پی، مدیر آبرسانی شهرداری مرکز استان، در نشست خبری گفت: «در برخی روستاها زن‌ها و بچه‌ها هر روز ساعت‌ها صف می‌کشیدند تا یک بشکه آب بگیرند. این پروژه‌ها برای کاهش رنج مردم است و ما تلاش می‌کنیم تا پایان سال آب را به در خانه‌ها برسانیم.» او گفت ۳۰ درصد از هزینه‌ها از صندوق توسعه روستایی تأمین می‌شود و باقی از بودجه شهرداری و وام بانکی.

در روستای کهنه‌دژ، ۱۲۰ خانوار سال‌ها آب را با تانکر تهیه می‌کردند و هر لیتر آب تا ۲ برابر قیمت عادی هزینه داشت. یکی از اهالی گفت: «پارسال یک تانکر ۱۸ هزار تومان گرفت و ما مجبور بودیم همه پس‌اندازمان را بدهیم. حالا فکر می‌کنم بچه‌هایم دیگر مجبور نیستند مدرسه را رها کنند تا آب بیاورند.» مدرسه روستا هم گزارش داد که ۴۰ دانش‌آموز به دلیل دوری راه و نبود آب، غیبت زیادی داشته‌اند.

شهردار مرکز استان گفت پروژه‌ها به ۳ مرحله تقسیم شده‌اند و پیمانکاران باید ظرف ۱۸ ماه کار را تحویل دهند. نظارت بر کار بر عهده مهندسان شهرداری و نمایندگان دهیاری‌ها است. قرار است هر هفته گزارش پیشرفت کار در سایت پروژه‌ها نصب شود تا مردم ببینند پول چه شده و کار کجا ایستاده است. برخی روستاها هم قول داده‌اند بخشی از کار را با کار داوطلبی انجام دهند تا هزینه کمتر شود.

با این حال برخی روستاها نگران‌اند که پس از پایان پروژه، نگهداری لوله‌ها و پمپ‌ها به گردن خود مردم بیفتد و اگر خراب شوند، کسی نباشد تعمیر کند. شهردار پاسخ داد که هر روستا یک تعمیرکار محلی آموزش می‌بیند و قطعات یدکی در انبار شهرداری نگهداری می‌شود. او گفت اگر روستاها صندوق آب راه بیندازند و ماهانه مبلغ کمی جمع کنند، کار خیلی راحت‌تر پیش می‌رود.

۶ ضرب‌المثل و اصطلاح رایج درباره آب و باران، از کجا آمده‌اند و امروز چه معنایی دارند

مهندس فرهاد نیک‌پی، مدیر آبرسانی شهرداری مرکز استان، در نشست خبری گفت: «در برخی روستاها زن‌ها و بچه‌ها هر روز ساعت‌ها صف می‌کشیدند تا یک بشکه آب بگیرند. این پروژه‌ها برای کاهش رنج مردم است و ما تلاش می‌کنیم تا پایان سال آب را به در خانه‌ها برسانیم.» او گفت ۳۰ درصد از هزینه‌ها از صندوق توسعه روستایی تأمین می‌شود و باقی از بودجه شهرداری و وام بانکی.

در روستای کهنه‌دژ، ۱۲۰ خانوار سال‌ها آب را با تانکر تهیه می‌کردند و هر لیتر آب تا ۲ برابر قیمت عادی هزینه داشت. یکی از اهالی گفت: «پارسال یک تانکر ۱۸ هزار تومان گرفت و ما مجبور بودیم همه پس‌اندازمان را بدهیم. حالا فکر می‌کنم بچه‌هایم دیگر مجبور نیستند مدرسه را رها کنند تا آب بیاورند.» مدرسه روستا هم گزارش داد که ۴۰ دانش‌آموز به دلیل دوری راه و نبود آب، غیبت زیادی داشته‌اند.

شهردار مرکز استان گفت پروژه‌ها به ۳ مرحله تقسیم شده‌اند و پیمانکاران باید ظرف ۱۸ ماه کار را تحویل دهند. نظارت بر کار بر عهده مهندسان شهرداری و نمایندگان دهیاری‌ها است. قرار است هر هفته گزارش پیشرفت کار در سایت پروژه‌ها نصب شود تا مردم ببینند پول چه شده و کار کجا ایستاده است. برخی روستاها هم قول داده‌اند بخشی از کار را با کار داوطلبی انجام دهند تا هزینه کمتر شود.

با این حال برخی روستاها نگران‌اند که پس از پایان پروژه، نگهداری لوله‌ها و پمپ‌ها به گردن خود مردم بیفتد و اگر خراب شوند، کسی نباشد تعمیر کند. شهردار پاسخ داد که هر روستا یک تعمیرکار محلی آموزش می‌بیند و قطعات یدکی در انبار شهرداری نگهداری می‌شود. او گفت اگر روستاها صندوق آب راه بیندازند و ماهانه مبلغ کمی جمع کنند، کار خیلی راحت‌تر پیش می‌رود.

۶ ضرب‌المثل و اصطلاح رایج درباره آب و باران، از کجا آمده‌اند و امروز چه معنایی دارند

۶ ضرب‌المثل و اصطلاح رایج درباره آب و باران، از کجا آمده‌اند و امروز چه معنایی دارند

(مدیریت / آبرسانی)

مدیر آبرسانی شهرداری مرکز استان: ۴۲ پروژه آب روستایی با ۱۲ میلیارد تومان آغاز شد

شهران – ۲۱ شهریور ۱۴۰۱: شهرداری مرکز استان روز سه‌شنبه ۴۲ پروژه آبرسانی روستایی را با هزینه ۱۲ میلیارد تومان در ۱۸ روستای شهرستان کوهسار آغاز کرد. این پروژه‌ها شامل حفر چاه، نصب پمپ، کشیدن لوله و ساخت مخزن ذخیره است. مسئولان می‌گویند تا پایان آذر ۹ روستا و تا بهار ۱۴۰۲ همه روستاها به شبکه آب متصل می‌شوند. تاکنون ۶ روستا از آب آشامیدنی پایدار محروم بودند و اهالی ناچار بودند آب را با تانکر تهیه کنند.